

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy óra. . . . . 1 kor. Egy óra. . . . . 50 fill. Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . 50 .		Felelős szerkesztő: SIPOS BÉLA. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRÖHÖVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utca 47. és 49. szám.
--	--	--	---

Kenyeret kérnek.

Debrecen, jul. 19.

Vajjon mit akarhatnak azok az unalmas sok küldöttségek a minisztereknél! Naponkint olvashatjuk, hogy most ezek, most meg amazok tisztelegtek a minisztereknél, de mindannyian hűségesen megjelentek egyuttal Wekerlénél, a pénzügyminiszternél.

Tehát nem kell ezeknek a szegény embereknek más, mint kenyér. Hát nincs kenyérük, nem ad nekik kenyeret az, akit szolgálnak? Bizony nem! Alamizsnával, nyomorúságos alamizsnával elégitik ki manapság azokat, kik a közügynek igáját viselik. Mert, ha fizetést, ha kenyeret kapnának, bezzeg nem áldoznák tán kölcsönkért filléreiket a vasutra, hogy a nemzeti kormánytól követeljék azt, amit a hazafiattalan kormányok a pénzügyminiszter vörös plajbászára hivatkozva megtagadtak tőlük.

Alig van tisztviselői osztály, mely ne tisztelgett volna már miniszterénél, azért, hogy helyzetén javítson. Ez mutatja, mily általános a szegénység, mennyire rá van szorulva a hivatal-

noki osztályok mindegyike arra a pár száz korona fizetésjavításra. Nem is csoda ez, hisz oly hallatlan drágaság van mindenfelé, hogy ámulattal nézünk, miképen tud egy hivatalnok — város népe megélni. — Drága a lakás, az élelmiszer, a ruházat; a tandíj magas, a könyvek sokba kerülnek. Ezeket hallja az ember lépten-nyomon.

Hát nem lelketlenség az államtól, hogy szolgálait, kiknek éjjelét és nappalát fölemészti a hivatalos munka — éhezni, nyomorogni hagyja? Nem esik meg senkinek szive azokon az „uri“ embereken, kik évek hosszú során át fáradoznak különféle bizonyítványokért és diplomákért s mikor ezekét zsebre csapják, — azt híven, hogy aranykulcs van a zsebükben — nyomorba, az örökös nyomorba lépnek: a közügynek szolgálatába állanak.

Aki Magyarországon a közügyet szolgálja, az eltemette magát, kivéve a nagyokat, a magas rangúakat. Mintha bizony az alacsonyabb sorban lévő embernek nem éppen úgy fájna az éhezés és általában a nyomorgás, mint a főrendű embereknek. Tán ezeknek szervezete különb, mint a kicsinyeké?

Addig, a míg az államnak és társadalomnak szüksége van mindenkire, mindenki megvárhatja, hogy a társadalom, mint közvetlen szemlélő, kényszerítse az államhatalmat, illetve ennek személyesítőit, hogy mindenkinek adja meg a tisztességes megélhetés föltételeit. Nem szabad megengedni, hogy olyan állásokat szervezzenek, melyek csak inséget és nyomort szülnek, de a melyekre azért mindig van száz meg száz pályázó; lévén kevés a főka, míg az eszkimó sok.

A jelenlegi kormányunk tehát fökötelessége, hogy segítsen azokon, a kikigazán nyomorognak terhes munkájuk mellett. A társadalom meg hason a kormányra és az országgyűlésre, mutatkozzék be náluk a nyomogók érdekében, mint közvélemény s hisszük, hogy mindenki meg fogja kapni betévő falatját.

Végére kell már egyszer járnunk ennek a szegényletes állapotnak, mert míg egy kulturált állam az ő alkalmazot- taival ilyen mostohán bánik, addig még mindig nyers a társadalom, addig nincs kultúra, addig mindig Ázsia maradunk.

A footballról.

Irta: dr. Székely Árpád.

Most, hogy a debreceni Torna-Egylet vezetőségének buzgólkodása és áldozatkészsége folytán városunknak e derék és szép multu egyletének csapata a magyar bajnoki csapatok egyik kitűnőségével, a Ferencvárosi Torna Club labdarugó csapatával fogja erejét ő szemérni, azt hisszük, nem lesz érdektelen magáról a footballról néhány szót szólni.

A közönség rendszeren csak a napirenden levő dolgokkal foglalkozik, a közvéleményt tehát mindig a folyó események irányítják és szabályozzák. Így lett e napokban aktuálisvá városunkban a football-játék is, amely máskülönbén igen kis körben kelt érdeklődést.

Ha már szőnyegre került, foglalkozni is lehet vele, mert sok érdekes kérdés és kétség vethető fel, illetve oszlatható szét.

Rendkívül érdekes jelenség mindezekelőtt az a tény, hogy a football-játék hazájának, a ködös Albionnak határait alig másfél évtizede, hogy átlépte s azóta a fény sebességével járta be ugyszólván az egész világot.

Az egész művelt világra kiterjeszkedő játékok száma bár nem nagy, de hatásaikban nem jelentéktelenek. Mindazonáltal nincs játék a földön, melynek művelői és terjesztői egyfelől, kritikussai és ellenségei másfelől, szenvedélyesebbek lennének, mint épen a footballéi.

Hogy ez a harc nem kis jelentőségű annak oka a football nagy térhódításában is keresendő, míg az ellentétek élességét és a harc szenvedélyes voltát a football-játék által teremtetett változások indokolják.

A football-játék par excellenc az erősek, helyesebben az ép szervezetűek játéka. A játék természete hozza azt magával, hogy csakis azon egyének játszhatják, akik az alkalmas szervezet mellett elegendő bátorsággal bírnak a játékkal járó nehézségek, igen sokszor fájdalmak, leküzdésére, elviselésére.

Nagyon csalódnék azonban az, aki azt hinné, hogy footballista lehet bárki, aki a játék közben őt érhető esetleges testi fájdalmakon magát túlteszi, vagyis aki fel sem veszi, ha itt ott jól megrugják. Korántsem áll így a dolog.

A football ugyszólván az egyedüli

játék, amely a játékos részéről fegyelmet, s a mi főbb: lemondást kíván. Aki footballozni akar, az mindenekelőtt lemond magáról arra az időre, amíg a játék tart, s nemcsak testét, de lelkét is odaadja csapatának, amelynek ezáltal egyik rész lesz. Maga a csapat a pontosan összerakott gép, amelynek egyes részei a feltétlen odaadó és fegyelmezett játékosok. Annak a 11 embernek csak egyet lehet akarni s bármelyik tagnak helyt kell állani az adott pillanatban az egész csapatért. Hogy pedig ez milyen önfegyelmezést és lelki erőt kíván, azt csak az tudja, aki a novitiátus keserves idején szerencsésen túletett. Hányan riadnak vissza az első komolyabb esetről, s hányan vannak, akik szembe sem mernek vele szállani.

A footballnál ugyanis csapat csapat ellen játszik, s a győzelem sohasem egy ember érdeme, ellenben a bukást rendszerint egy nem teljesen fegyelmezett játékos ténykedése okozza.

Nem találjuk olyan különösnek az angol férfi elszánt és fegyelmezett cselekvés módját, ha tudjuk azt, hogy minden épkézláb angol footballozik. Ha tudjuk azt

Mit igyunk?

Az elsőrendű természetes szénsavas nátriontartalmú ásványvizet, a mobai

Vegyi viz-gátlók s ajánlatok az Agnes-forrást az orvosok előtt nagyon kedvelt gyógyszeré tették s hamarosan óriási számban kerültek ki orvosi bizonylatok: dr. Kétly, dr. Stamborszky, dr. Berger, dr. Naundorf, dr. Borchardt, dr. Akantisz, dr. Blodig, dr. Fischer, dr. Mosetig, dr. Rust, dr. Werner, dr. Gebhart, dr. Balogh, dr. Szabó, dr. Schiplades, dr. Moravcsik, dr. Glaser, dr. Markosfalvi, stb.-ektől, akik az Agnes-forrást a legmelegebben ajánlották: ideges gyomorbetegségeknél, chronikus gyomorhurutoknál, főleg karlsbadi kúra után, csontgyulladásnál, angolkóránál, vese- és hólyagbetegségeknél, étvágytalanságnál, vérértelenségnek, mint óvószert fertőző betegségek ellen (typhus, cholera stb.) háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kéten értékű mesterségesen szénsavval telített viznél sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Agnes-forrás vizét a legrögztebb embert is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forrás kezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. — Főraktár: Csanak József úrnál Debreczenben.

ÁGNES-

forrást, mert föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; **Kedvelt borvíz!** **dos szénsavtartalmánál fogva** nemcsak biztos óvszer fertőző betegek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek.

A belügyi budget tárgyalása.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest július 19.

Az ülés elején Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság nevében beterjesztette a letárgyalt indemnitási javaslatot. A bizottság jelentését kinyomatják, de a napirendre tüzés fölött nem határozott a Ház. Abban a reményben, hogy a felhatalmazási javaslatra úgy sem lesz szükség, mert a költségvetést is megszavazzák ma-holnap.

A napirend előtt Gaal András is tett bejelentést nagy esomó vicinális vasut dolgában a közlekedésügyi bizottság nevében.

A belügyi budget.

Mezőfi Vilmos: Egy fontos alkotmány-biztosítékot akar megsürgetni: a gyülekezés és egyesülés szabadságáról szóló törvényt. Ha elmaradt ország Magyarország, annak főleg az az oka, hogy ilyen törvényünk még nincsen a negyvennyolcas forradalom...

Közbekialtások: Nem forradalom volt az. Szabadságharc!

Mezőfi Vilmos: Nem érti, miért kell a forradalom szót kárhóztatni? Ha a forradalom jogokat küzd ki a népnek, ő örömmel üdvözli a forradalmat is. (Helyeslés a szélsőbalon.) A képviselőháznak erkölcsi kötelessége, hogy liberális reformokat hozzon, mert különben méltó lesz az osztályparlament vádjára.

Közbekialtások: Az is az! Osztály-állam, osztályparlament!

Mezőfi Vilmos: A kérdés történetét ismeri. Idézte Apponyi Albertnek egy határozati javaslatát, melyet a kilencvenes évekbe nyújtott be. Bizonyítja, hogy ezen a téren a negyvennyolcas idők óta a Percel-Bánffy korszakig folytonos a dekadencia, az utolsó időben pedig teljesen önkényes módon kezelik a szolgabírák a gyülekezési jogot. Nyilván azért tiltják be a

miszerint egyes játékok népeket, oészágot tettek már tönkre, s itt elég csak a kártyára rámutatnunk, akkor elhíhetjük azt is, hogy a football mindenütt jó hatással volt a férfi erkölcsre.

Ez a játék az, amely hivatva van a magyar ifjúságot a kártya és billiárd asztaloktól ki a zöld gyepre vinni, s ott testben és lélekben erőssé, elszánttá és fegyelméztetté tenni.

Mindenkinek örvendeni kell tehát azon, hogy városunkban a football játéknak kis számu, de lelkes csapata működik s hogy ez elszánt csapat a magyar footballisták uttörő csillagaival meg mérkőzik. Városunk közönsége magának használ akkor, ha e törekvést támogatja és a város fiait merész vállalkozásukban, s nagy munkájuk között lelkesen és tömegesen jelenléttel bátorítja és buzdítja.

A fővárosban már legalább is annyian vannak egy magyar-osztrák mérkőzésen, mint a Szent István-díj futtatásán. De a vidék még nem érdeklődik ily nagy mérvben. Legyen Debrecen várossa az első, ahol a football játék megérdemelt támogatását és elismerését elnyeri.

A football diadala a jövőjé, de erősen hisszük, hogy művelői a jelenben sem haragnának egykönnyen a fübe.

Bizalommal nézünk a vasárnap délutánja elé...

gyülekeket, mert meleg van, télen mert hideg van, a szabadban betiltják, mert a nép meghülhet, zárt helyiségben betiltják, mert a nép a rossz levegőben betegségeket szerezhet. Elvárja, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kioktatja a szolgabírákat, hogy a bejelentett népgyülekeket meg kell engedniök s csak azok törvényes lefolyásának ellenőrzése a kötelességük és joguk. Az elnyomott millióknak alig van képviselőjük a parlamentben...

Förster Ottó: De ami van, az jó! (Nagy derűtség.)

Mezőfi Vilmos: Alig van alispán, a ki az ő szolgabírájának a betiltó végzését ne hagyná helyben. Az ördögöt az öreganyjánál hiába panaszolják be. Mire pedig a felebbezés a belügyminiszterig eljut, rég elmúlt a gyűlés határideje. Az új kormány szabadságszerető szelleme még nem jutott le a periferiákig, ahol a szolgabírák garázdálkodnak. Nem tudjuk, nem jön-e megint olyan korszak, a milyen most mult el...

Egy hang a baloldaltól: Ne jövedlögessen!

Mezőfi Vilmos: Az általános választói jog, melyet a lepiszkolt, rongyos tolonokocsiba zárt szociálisták propagáltak, évtizedeken át, ma már parancsoló erővel itt dübörög a parlament kapuján s ezt be kell eresztienünk. (Nagy zaj.)

Miksa Imre: Éretlen beszéd!

Farkasházy Zsigmond: Ez a mi programunk, nem az önké!

Hermann Ferenc: Maguk még tojásban sem voltak, mikor a 48-as párt már követelte az általános választói jogot. (Derűtség)

Mezőfi Vilmos: A Bánffy-módszerről beszél, melylyel a szociáldemokratákat üldözte. A parasztok százait lötték le az Alföldön... (Gunyos derűtség és zaj.)

Simonyi-Semadam Sándor: A parasztokat agyonlőtték és az agitátorok elszaladtak

Közbekialtások: Nem igaz, amit beszél.

Az elnök: Csendet kérek.

Mezőfi Vilmos: Mindenki agitátor, aki az eszméiért küzd. Erőszakkal eszméket megölni nem lehet. Bánffy üldözései megtermékenyítették a szociálista eszméket, megszorították a hiveket. A magyar parasztnak megvan az az érzése, hogy a kit nagyon üldöz a hatalom, annak nagy igaza lehet. Kéri a belügyminisztert, hogy már ősszel terjessze be a gyülekezési és egyesülési szabadságról szóló törvényjavaslatot. Ő nem hiszi, hogy a mostani béke sokáig tart. (Nagy helyeslés) Védekeznünk kell egy jövő önkényuralom ellen. (Helyeslés.)

Báró Bánffy Dezső: Nem tudja, megtámadtatott-e vagy nem. Mezőfi nagyon kiszinezett képeket rajzol a szociáldemokraták ellen. Az igaz, hogy ő szigorú intézkedéseket tett a közbiztonság érdekében és ezeket nincs is oka megbánni. Főlegesen tartja a védekezést, mert a közbekialtások, melyek itt elhangzottak, bizonyosságai, hogy tudjuk, hogy Mezőfi feketén festett. Abban Mezőfiynek igaza van, hogy vele együtt ért a gyülekezési és egyesülési szabadságról szóló törvény sürgős voltában és egyetért vele abban, hogy az általános választói jogról szóló javaslat beadását elodázni nem lehet. Ismerteti felfogását a választói jog reformja dolgában.

Az elnök: Figyelmezteti, hogy ezen a címen ezeket a kérdéseket nem ismeretheti.

Eber Antal: Bizalommal van a kormány iránt. Egészségügyi tekintetéből szól a költségvetéshez. Szól a gümőkórrol mely a munkára legalkalmasabb magyar

emberek között pusztit ijjesztő mértékben. Erre a célra összesen százezer koronát szánunk, ami igen kevés. A sorsjáték jövedelmét fordítsák erre. Nálunk a pénzügyminiszter, aki a sorsjátékot határokat tulajadó nagymértékben istápo'ta, ezzel akarta igazolni szociális érzékét. Szanatóriumok felállítását sürgeti. Az állatvédelemről gondoskodik az állam, az emberéről nem. Szociálista agitátor kezében veszedelmes fegyver volna az a jelszó, hogy Magyarországon jobb dolga van a csikónak, mint az embernek. A kivándorlásnál veszedelmesebb ellensége a magyarságnak a tudóvész. Milyen impressiókat kelt, hogy ilyen viszonyok közt löversenyek segítségével 310.000 koronát fordítanak. Rothschildok 100.000 koronás versenydíjakat visznek el, ezalatt az emberek százezrei nyomorultan elpusztulnak. A löversenyuri passzió, mely hivatásos sikkasztókat nevel a fővárosban. Az erre szánt pénzt fordítsák a tüdőbetegek segítségére.

Pop C. István: A vármegyei élet hiányait fejti. A kivándorlási ügy rendezését kritizálja.

A helyi vasut ügyei.

Az új menetrend és a motor.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, július 19.

A debreceni helyi vasut új igazgatója **Majerszky Béla** teljesen jóindulatu modern ember, de a részvényeket kezében tartó Magyar-Forgalmi pressziója alól úgy látszik ő sem tud szabadulni. A közönségnek jogos kívánsága az, hogy a helyi vasut 12 percenként közlekedjék, ezt a kívánságot azonban a vasut igazgatóság nem tudja teljesíteni.

Tegnap ismét beadványt intézett a vasut igazgatósága a tanácshoz, a melyben jelzi, hogy új menetrendjét úgy állapította meg, hogy a vasut délelőtt 15 percenként, délután pedig 10 percenként fog közlekedni.

A tanács távgyalás alá vette a beadványt, s a következőkben állapodott. Minthogy az a tanácsi határozat, a mely a kis vasut 12 perces közlekedését kötelezővé teszi, most terjesztett fel jóváhagyás végett a kereskedelemügyi miniszterhez, a tanács a vasut igazgatóság kérvényével egyelőre nem foglalkozik.

A motor közlekedés ügyét is tárgyalta a tanács mai ülésén. Tudvalevő dolog, hogy **Végh Gyula** főkapitány a legutóbbi halálos végű elgázolás óta a motoros közlekedést beszüntette s úgy rendelkezett, hogy motor csakis hivatalos szakértői szemle alkalmazása után használható közlekedésre. A vasut igazgatóság most egy beadványában a motor közlekedés megtartását kéri — s egyben helyszini szemlére is engedélyt kér. A tanács a helyszini szemle megtartására **Végh Gyula** rendőrfőkapitányt, **Debreceni Jenő** okleveles gépészmérnök, gázgyári igazgatót küldte ki. A szemle e hét folyamán meg lesz. Bizunk a két szakértőben, hogy csak olyan motor alkalmazását véleményezik, a melynek előre a pályára is van két

ablaka. Mert az oldal ablakos motorok használatával a halálos végű szerencsétlenségek ismét napirenden lesznek.

Meghalt az anyja karjai közt.

A paragrafusok halottja.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, július 19.

Ebben a nagy városban van minden. Polgármester, tanács, kerületi orvosi kar, közkórház — és ezenkívül egy egész sereg lehetetlen szabályrendelet. Ennek az utóbbi dolognak tegnap egy nagyon tragikus áldozata lett. Olvassák el az esetet a hivatalos urak és gondolkozzanak rajta. Tudósítónk erről a következőket jelenti:

Dobi Istvánné cserei lakosnő 4 éves Imre nevű kis fia ma kirtelen rosszul lett. A szegény asszony, aki nehéz mezei munkával keresi kenyerét kétségbeesett fia betegsége miatt és bejött Debrecenbe, hogy itt orvosi segítséget keressen. Elment itt egyik kerületi orvoshoz és kérte, hogy vizsgálja meg gyermekét, a kerületi orvos oda sem nézett a gyermekre, hanem át küldte a rendőrség büntügyi osztályához.

A szegény asszony kétségbeesetten járt-kelt, míg nagynehezen megtalálta a rendőrség jól eldugott épületét. Itt természetesen nem orvosok a hivatalnokok, hanem jogász emberek és ennél fogva más tanácsot nem adhattak az asszonynak, mint azt, hogy vigye ki a gyermeket a közkórházba. Az asszony megfogadta a tanácsot és kigyalogolt a közkórházba.

Itt nem boldogult, mert ami szabály az szabály és ha haldoklik is az a gyermek, akkor sem lehet kerületi orvosi beutaló nélkül a betegek közé felvenni. Visszajött tehát az asszony a rendőrségre, a honnan újból a kerületi orvoshoz küldték. Mire a második orvost sikerült volna felhajtani, a kis gyermek az édesanyja karjai között meghalt.

Ilyen abszurd szabályrendeletek mellett nem lehet közegészségügyi szolgálatot teljesíteni. Itt volna már az ideje a tisztí főorvos kinevezésének, hogy ilyen szomorú esetek ne fordulhassanak elő.

Megszökött az ezrekkel.

Tizennégyéves sikkasztó.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, jul. 19.

Miksa József 14 éves fiú a napokban megszökött szüleitől és azóta nyoma veszett. A debreceni rendőrség a fiú eltűnéséről a következő adatokkal rendelkezik.

Miksa József debreceni lakos hasonló nevű fia július negyedikén magához vette édes apja 2000 korona készpénzét, valamint egy hatezer ötszáz koronáról szóló takarékpénztári könyvét, és azzal a városból elszökött. De nem elégedett meg a kétezer koronával, hanem még a 6500 koronás takarékpénztári könyv értékéből is kivett 500 koronát. Így aztán 2500 korona készpénzzel utra kelt. Utitársa volt egy Vilmos huszárezredbeli közkatona, aki éppen Brassóba utazott.

A megkárosított apa a fiú eltűnéséről azonnal jelentést tett a ren-

dőrségen. A rendőrség nyomozáshoz látott, de eddig annak eredménye nem volt. A rendőrség különben a nyomozás elrendelése végett tegnap táviratilag megkereste az összes társ-hatóságokat és közölte velük a fiú személyleírását.

A körözvény szerint: Miksa József 14 éves, bátyui születésű, római katolikus, magas, szikár termetű, szőke haju, kék szemű. Eltűnésekor fehér tennis ruhát viselt. Megkereste a rendőrség a Vilmos huszárezred parancsnokságát is, hogy a huszárt, aki időközben már visszatért hallgassa ki.

Hirek mindenfelől.

Kutbafult gyermek. Berettyószentmártonból írja tudósítónk, hogy ottan Pozsgai Antal 10 éves gyermek a kutbafult. A gyerek künnjárt a falualatti közlegelőn és az otlévó kutba saját vigyázatlansága folytán beleesett. Mivel senki a közelben nem volt és segítségére nem lehetett, a szegény fiú a kutban lelte halálát. Miután a vizsgálat megállapította, hogy saját vigyázatlansága folytán járt szerencsétlenül, a temetési engedélyt a hatóság megadta.

Kötél helyett — fegyház. Miskolcra jelentik: A múlt év októberében történt, hogy Molnár György és Moszoka János meggyilkolták Ragányi Lajos mezőesáti előkelő földbirtokost. A miskolci törvényszék kötél általi halálra ítélte a gyilkosokat. A király ma megkegyelmezett a két halálraítéltnak és büntetésüket életfogytiglan tartó fegyházra változtatta.

Elgázolt vasuti munkás. Nagyváradról írják. Tegnap délután a vasuti állomáson majdnem halálossá vált elgázolás történt. Kiss István vasuti munkás a kocsik tolatásával foglalkozott, miközben az egyik kocsi, midőn összeütközés közben össze akarta kötni, elgázolta. Súlyos sérüléssel a közkórházba szállították, ahol midőn kihallgatták előadta, hogy szerencsétlenségéért nem okolhat senkit. Életben maradásához kevés a remény.

A kovács sztrájk megszűnt.

Békés egyezés jött létre.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, július 19.

Debrecen egyik tekintélyes iparágának alkalmazottai, akik két hét óta bérharcban állottak, tegnap hosszas tárgyalás után újból felvették a szerszámot és elfoglalták műhelyeiket. A kovácsoknál máától kezdve ismét rendben folyik a munka, s a nehéz kalapácsok csattogása jelenti, hogy a legnagyobb munkaidőben megbomlott harmónia most már ismét teljes. A kovács-sztrájk befejezéséről a következő tudósítás ad hírt.

A kovácsok sztrájkja a tegnapi nap folyamán megszűnt. A mester és segéd békéltető bizottsági tagok tegnap délután értekezletre jöttek össze az ipartestület tanácstermében, a melyen sikerült meg egyezniük. A sztrájkjal a kovácssegédek igen előnyös feltételeket vívtak ki maguknak. Mert az eddigi 12—14 órai munkaidő helyett ezután csak reggel 6 órától esti

fél hét óráig dolgoznak. Bérminimum képpen pedig a napi 2 korona munkabért fogadták el. A mesterek és a segédek az így megállapított murkarendet aláírták, azt az iparhatóság látmozása után ki nyomtatva, minden kovács műhelyben kifüggesztik. Örvedetes jelenség, hogy ilyen békés uton sikerült elintézni e vitás kérdést és a sztrájk minden nagyobb ováció nélkül folyhatott le.

Konstatálni kell, hogy jogosabb bérmozgalom Debrecenben még nem volt. A legnehezebb iparág alkalmazottai javítottak ezuttal helyzetükön. Az elért eredményt teljes mértékben megérdemlik — és ezt elsősorban a mesterek tudják legjobban.

Drágább lesz a cipő.

A debreceni cipő-készítők kartellje.

— Saját tudósítónktól. —

Debrecen, július 19.

Elegáns dámák, akik sikkes, magas sarku cipőkben rótták végig az aszfaltot, gavallérok, akik naponta kétszer is húztak fel cipőt, figyeljenek ide. És ti szegény családapák, akik vásott gyermekeiteknek esztendőnként bizonytalan párban rendeltetek meg a cipőt, fogjon el benneteket bus keserűség. A debreceni cipésmesterek tegnap délután értekezletet tartottak, a melyen „egyhangú lelkesedéssel” elhatározták, hogy a cipő árát nagyon sok százalékkal felemelik.

Aki ez ideig megengedte magának azt a fényűzést, hogy hat forintot máipőben járt, az ezt a cipőt a mai naptól kezdve hét forint és husz krajcárért fogja megkapni. És az archimedesi csavar elmélete alapján, aki eddig tíz pengős cipőben koptatta az aszfaltot és tolt a szelet, az olyan tizenkét pengőt fog fizetni ezután, mint annak a rendje.

Szóval reánk, cipőben járó emberekre, nagyon szomorú időszak köszönt. Csak az vigasztal bennünket, hogy ezt a zseniális trükköt eltanulják a nagyvárad, aradi, szegedi, sőt a budapesti cipőkészítők is és ép úgy fognak busulni a többi városok hölgyei, urai, szegény családapái, akár csak mi.

A debreceni cipőkészítő mesterek legújabb határozatáról, amelylyel ezt a zsebbe vágó kartellt megkötötték, a következő tudósítás számol be.

A debreceni cipőkészítő mesterek igen nagy érdeklődés mellett tartották meg tegnap délután szakosztályi ülésüket. Az ipartestület hatalmas díszterme zsúfolásig megtelt a jelenlevőtagokkal. A gyűlés megnyitása után Kiss J. Ferenc cipésmester emelkedett szólásra és azt a javaslatot terjesztette az értekezlet elé, hogy tekintettel a bőr nagymérvű megdrágulására és az örökös sztrájkok miatt felszökött munkabérre, emeljék fel a cipő árát. A cipésmesterek egyhangúlag tették magukévá az indítványt és elhatározták, hogy a cipő árát a mai naptól fogva 20 százalékkal felfogják emelni. Erre magukat mindannyian aláírásukkal is kötelezték.

Színház.

Lohengrin. Megemlékeztünk arról lapunkban, hogy Zilahy Gyula kiváló opera-személyzetével felvonul Wagner hatalmas operája Lohengrin a debreceni színpadra. — Zilahy Gyula már a múlt szezonban meg akarta ezt a ritka művészi élvezetet szerezni a debreceni közönségnek — de az akkor technikai akadályokon mulott. Az igazgató nagy ambíciója, színpadának és a közönségnek lelkes szeretete most legyőzte minden akadályt, úgy hogy Lohengrin majdnem olyan tökéletes előadásban kerül színre, mint az operában. Zilahy Gyula úgy tervezi, hogy a Wagner-est október végén már lezajolhassék. A főbb szerepeket a kiváló opera-énekesnő Zilahyné, rajta kívül Szalay Gyula, ez a nagyon szép hangú tenorista, Bay, Árkossy, Kovács stb. játsszák.

Fővárosi művészek Debrecenben. A szombaton és vasárnap este az Angol királynő nyári helyiségében tartandó cabarett estélyek iránt általános az érdeklődés. Már eddig is sokan intézkedtek jó asztalok fenntartása iránt és akik résztvenni óhajtanak az estélyek bármelyikén, jó lesz, ha helyeikről jó előre fognak gondoskodni. A művészársaság ma Szarvason rendezte hanoversenyét, a többi városokban elért nagy siker és érdeklődés mellett, és Ujváry Károly a népszínház régi jeles komikusa, Kápolnay Irén, Szécsy Magda, Pázmán Ferenc és Hetényi Albert teljes művészetük latbavetésével szereznek a hangverseny-társaságnak dicsőséget. — Innen a társaság Nagykárolyba, majd Szatmárra utazik, de arra igen nagy súlyt fektetnek, hogy Debrecen város nagy közönsége, a többi városokéhoz hasonlóan, szintén elhalmozza jó inculatával.

A kisdedóvoda veszedelme.

Nagy tűz Érmihályfalván.

— Saját tudósítónktól. —

Érmihályfalva, jul. 19.

A szomszédos Érmihályfalva községben mint tudósítónk jelenti nagy veszedelemben forgott a községi óvoda szép épülete. Az esti órákban lángba borult az óvodával szomszédos ház s a tűz csaknem elpusztította az óvoda épületét. A pusztító tüzről tudósítónk a következőket jelenti:

Az érmihályfalvai tűzör tegnap este tüzet jelzett. A harangkongásra figyelmessé lett a község s mindenkisietelt a kisdedóvoda felé, a honnan lángok csapkodtak fel. A kisdedóvoda szomszédosságában tört ki a tűz. Freund Rafael nádas háza vetett lobbot. A nagy szárazságban a nádastető csodálatos gyorsasággal borult lángba, úgy hogy oltásra gondolni sem lehetett.

A tűzoltóság gyorsan kivonult. Látva Freund házának pusztulását, minden erejét arra fordítva, hogy a szomszédos kisdedóvoda épületét megmentse. Az óvoda épület padlásának gerendája is tüzet fogott már. És ez azért is volt veszedelmes, mert a pad-

lason sok gabona és egyéb gyűlékony tárgy volt. Nagy erőfeszítés után végre lokalizálták a tűzoltók a tüzet, úgy hogy az épület megmenekült a pusztulástól.

Freund Rafael kára tetemes. Elpusztult a háza, azonkívül a tűz marataléka lett a ház padlásán felhalmozott nagyobb értékű állatbőr.

A szolgabíróság holnap tűzvizsgálatot tart, s meg fogja állapítani a tűz okát.

UJDONSÁGOK.

Szerkesztőségi telefon sz. 339.

Szerkesztőségi ó. : d. e. 8—12 d. u. 2 ó. éjjeli 2.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Piac-utca 47. sz. a

A siketnémákat gyámolító egyesület közgyűlése.

Az új tisztikar megválasztása.

Debrecen egyik leghumánusabb egyesülete, a siketnémákat gyámolító egyesület tegnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlését a megyeház nagytermében. A közgyűlésen az új tisztikar megválasztása adott különös érdekességet. A közgyűlésről a következő tudósítás számol be:

Délután 4 órakor nyitotta meg a közgyűlést Rásó Gyula kir. tanácsos, egyesületi alelnök. A jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése után Gácsér József, a siketnéma intézet igazgatója tett jelentést az egyesület múlt évi működéséről. Előbb azonban fölolvasta Domahidy Elemér, Hajdumegye volt főispánjának levelét, melyben bejelenti, hogy Debrecenből eltávozása folytán lemond az egyesületben viselt elnökségéről. A közgyűlés a lemondást tudomásul vette, elhatározván, hogy az egyesület volt elnökének érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti. (Ugyan mi érdeme volt?)

Az egyesület vagyona az elmúlt év folyamán több nagyobb összegű alapítvánnyal szaporodott. Így például a nagy károlyi bélyeggyűjtő egyesület feloszlásakor összes vagyonát, összesen 730 koronát az egyesületnek adományozta. Tudomásul vette a közgyűlés a Szikszay és Földy-féle 200 koronás alapítvány alapító levelét, ugyszintén a helybeli volt Zóna asztaltársaság alapító levelét, melyben felosztása alkalmával 537 koronát adományozott az egyesületnek. A belügyminiszter, mint minden évben, úgy az elmúlt évben is 2000 korona segélyt utalványozott ki az egyesület részére. Nyiregyháza város évi segély gyanánt 500 koronát biztosított az egyesületnek, ennél fogva az egyesület alapszabályainak értelmében joga van egy taggal képviseltetni magát az igazgató tanácsban. Ezzel a képvisellel az adományozó város Majerszky Béla polgármestert bizta meg. Debrecen város 20 ezer koronás alapítványára, melynek alapító levelét most hagyta jóvá a miniszter, az igazgató tanács jövő évre a következő négy növendéket jelölte: Vass Jánost, Kiss Máriát, Kovács Juliskát és Sigér Juliskát.

Az intézet növendékei Gácsér József és Oláh Károly vezetésével kirándultak H.-Böszörménybe és Hadházra, mindkét helyen nagy közönség jelenlétében tartottak előadást s mint ezen városok vendégei, mindkét helyen a legnagyobb érdeklődéssel és jóindulattal találkoztak.

A jövő évre 62 növendéket vesznek fel az intézetbe, miután megnyílik az ötödik osztály, ahova egy új tanerőt fog az egyesület alkalmazni.

A költségvetés megállapítása és a számadások jóváhagyása után következett a tisztikar megválasztása.

Elnökül egyhangulag Weszprémy Zoltán főispánt választották meg. Alelnökké megválasztották Rásó Gyula kir. tanácsost és Kovács József polgármestert. Füleki Pál, az egyesület tevékeny és ügybuzgó pénztárosa betegsége miatt kénytelen volt állásáról lemondani. Helyébe ifj. Schwarz Vilmos bankigazgatót választották meg. Az igazgatótanács tagjai sorába ujabban a következők választottak be: Porubszky Jenő táblai elnök, Kovács Gyula alispán, Szücs Miklós törvéuszeiki elnök, Zádor Lajos bankigazgató, Kaszanyitzky Endre. Sesztina Jenő, Márton Imre, dr. Balkányi Miklósné, dr. Irinyi Istvánné, özv. Mayer Emilné, Sesztina Jenőné, Csanak Jánosné, Sepsy Dezsőné, Rickl Antal. Az egyesület körül szerzett érdemeik elismerésül az egyesület tiszteletbeli tagjaivá választottak: gróf Apponyi Albert miniszter, várad Szabó Sándor min. tanácsos, Némethy Károly min. tanácsos, Forray Ferenc min. tanácsos, Bosnyák Zoltán osztálytanácsos és Füleky Pál az egyesület volt pénztárosa.

— **Személyi hírek, Veszprém** Zoltán főispán Kovács József polgármester, Acél Géza főmérnök ma Budapestre hazaérkeztek.

— **A debreceni posta és távirtda palota ügye.** A városi tanács tegnap tartott ülésén szóba került az építendő új debreceni posta és távirtda palota ügye is. A tanács megbizta a polgármestert, hogy ebben az ügyben tartandó tárgyalásokra a jövőben minden alkalommal hívja meg a debreceni kereskedelmi és iparkamara elnökségét.

— **Gyurics ezredes szabadságon.** Gyurics Belizár ezredes, a debreceni 3-ik honvédelmi ezred parancsnoka tegnap kezdte meg szabadságát, melyet Ebenseben fog eltölteni.

— **Elhelyezett táblabíró.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy Balló József debreceni kir. táblabíró a saját kérelmére a budapesti ítélőtáblához helyeztetett át.

— **Megjött a sáska Debrecenbe.** A rettegett egyiptomi sáska, a mely ez ideig elkerülte Debrecen közeli határát, ma megjelent a városban is. Az esti órákban a parkokban, a vasut közelében feltűnt a pusztító veszedelmes rovar. Valószínű, hogy egy nagyobb tábor vonult keresztül az est folyamán Debrecenen, ennek hirmondói maradtak itt.

— **Motoros vasut Debrecen és Nagyvárad között.** Török Emil nagyvárad lakos beadványt intézett a városi tanácshoz, amelyben Debrecen és Nagyvárad között építendő motoros vasut költségére 300.000 korona segítséget kér. A tanács minthogy tisztában volt az ilyen ajánlatok sorsával, a kérelmet elutasította, s ilyen szellemű javaslatot fog terjeszteni a városi közgyűlés elé.

— **Miért nem olcsóbb a vasrács?** A város közgyűlési termében a három nagy fali kép alá helyezett vasrács árát a készítő cég 273 koronában állapította

meg. A tanács sokallotta ezt az összeget s felszólította a főmérnöki hivatalt, hogy üssön le az árából valamit. *Aczél Géza* főmérnök ma azt jelentette a tanácsnak, hogy a vasrácákat olcsóbban számítani nem lehet. A tanács ennélfogva elrendelte a vasrácák árának kiutalását.

— **Uj kántor.** A debreceni izr. hitközség Deák-Ferenc-utcai templomában *Berger Salamon* bajai főkántor fog péntek este és szombaton délelőtt próbaelődítményét végezni.

— **Dumbrava László a belügyminisztériumban.** Ezelőtt másfél évvel az anyakönyvi felügyelői állások megszüntek. Így az anyakönyvi felügyelők másfél év óta szabadságon voltak. A szabadságnak tegnap vetett véget *Andrássy Gyula* belügyminiszter és szolgálattételre berendelte a belügyminisztériumhoz az összes anyakönyvi felügyelőket, közöttük *Dumbrava László* debreceni felügyelőt is. Erről a miniszter úgy a város mint a megye vezetőségét értesítette.

— **Távirdahivatal Földesen és Tetétlenen.** Régi hiányt pótol a postaigazgatóság. Eddig ugyanis sem Tetétlenen, sem Földesen nem volt távirda hivatal. Most elhatározta az igazgatóság, hogy a forgalomra való tekintettel mindkét helyen ilyen hivatalt állít fel. — Sőt az előmunkálatokat már a napokban megkezdi. — A közgazgatási bejárást szombaton fogja a postaigazgatóság megejteni, erre meghívta a megye alispánját is.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák F. u. izr. templomban az isten tisztelet továbbbi rendelkezésig a következő időben fog kezdődni. Péntek este 7 órakor, Szombaton délelőtt 9 és délután 5 órakor. Köznapokon reggel 6 órakor és este 7 és fél órakor.

— **A kereskedő ifjak tüntetése.** Vasárnap délelőtt, mint azt annak idején részletesen megírtuk, a kereskedő ifjak tüntetést rendeztek azon kereskedők ellen, akik üzletüket vasárnap délelőtt nyitva tartják. A tüntetésből alapos kis utcai botrány és kardlappozás lett. A rendőrség a tüntetés vezetői ellen megindította a vizsgálatot és a gyanúsítottakat napról-napra hallgatja ki. A vizsgálatot még vasárnapra befejezik és azután átteszi az összes iratokat a kir. ügyészséghez.

— **Vasuti ügyek.** A magyar forgalmi vasut részvénytársaság, amely tudvalevőleg a sámsoni vasutat építeti, azzal a kéréssel fordult a tanácshoz, hogy a sámsoni vasut építéséhez megszavazott 200.000 korona hozzájárulást utalja ki. A tegnapi tanácsülés foglalkozott ezzel a kérdéssel és úgy döntött, hogy a megszavazott összeget csak akkor fizeti ki, ha a vasutat rendes üzembe veszik. Addig nem lát pénzt a magyar forgalmi. Ugyancsak a sámsoni vasut építésének másik ügye is foglalkoztatta a tanácsot. Mikor a vasutépítésről szó volt, az elhatárolási szabályrendelet 20. §-ába azt vették bele, hogy a sinek két oldalán az erdő fát 20—20 méter távolságban ki kell vágni, most, a mikor a vasut már csaknem teljesen készen van, ezt a szabályrendeletet végre kellene hajtani, az erdőmesteri hivatal azonban konstata, hogy a

jelzett § végrehajtása a vasut mentén elhuzódó erdőrészt teljesen tönre tenné. A tanács, hogy ez ne következék be, felirt a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben azt kérte, hogy az erdőt csak a legszükségesebb távolságra irtsák ki. A kereskedelemügyi miniszter ezt a kérelmet teljesíthetőnek tartotta, megjegyezte azonban, hogy az esetleg támadó tűz miatt a város viselje a kárt. A tanács ezt a feltételt elfogadta, s intézkedett, hogy a fák kiirtását a jelzett határig kezdjék meg.

— **Mennyi az idén a legelőadó.** A városi hatóság a legelőadót már megállapította. E szerint a nagy jószág (ló, szarvasmarha) után, darabja 11 kor. 66 fill., az ökrök darabja után 7 kor. 50 fill. a juh darabja után 1 kor. 50 fillér lesz a legelőbér.

— **Adományok.** A debreceni ref. tanítók segélyegyesületének néhai Nagy András volt tanító 1000 koronát hagyományozott, de követendő példát mutatott *Simonffy Imre* kir. tanácsos főgondnok is, mikor mint alapítatótag az egyesület tagjai közé belépett.

— **Az osztályorsjáték mai húzásán** a következő számok nyertek.
10.000 koronát nyertek: 14994 43539 74646.

2000 koronát nyertek: 36825 53774
1000 koronát nyertek: 10454 68373 69661 117168.

500 koronát nyertek: 5725 16711 20248 22747 24270 32563 33910 34527 42427 45898 45922 50145 50398 54088 58323 64248 71560 72163 73302 73494 74699 79323 83114 89151 93782 97045 97200 103059 103955 104068 107638 113383 113768 116901 118303 118580 121572.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

— **Lépfene a Hortobágyon.** Király Gyula gazdasági tanácsnok ma azt jelentette a tanácsülésen, hogy a Hortobágyon az elmúlt héten 13 állat lépfenében elhunyt. A gazdasági tanácsos azt is jelentette, hogy a járvány továbbterjedésének megakadályozására az intézkedéseket megtette.

— **Uj polgári iskola Debrecenben.** Székely Simon debreceni lakos új polgári fiúiskola felállítására kért engedélyt a kultuszminisztertől. A kultuszminiszter az iskola felállítását jengedélyezte, azonban kikötötte, hogy csak abban az esetben adja meg a nyilvánossági jogot, ha a tanfelügyelőség konstata, hogy egy év után kellő eredményt mutat fel a polgári fiúiskola.

— **Elfogott háziszolga.** Kaufmánn Sándorné vendéglőtulajdonos panaszt tett a rendőrségen, hogy több darab fehérneműjét, készpénzét és nyakláncát ellopták. Alapos gyanuja volt cselédjére. A rendőrség ily irányban nyomozott és a tettest *Valuga Anna* személyében meg is állapította. A tolvajlás hivatalos aktáit áttette a rendőrség a kir. ügyészséghez.

— **Gyászjelentés.** Mély fájdalommal tudatjuk a felejtethetetlen jó testvérnek, nagybácsinak és rokonnak *Szentgyörgyvölgyi Szép Lajos* m. kir. pénzügyi számtanácsos, cs. és kir. tartalékos főhadnagynak folyó évi július hó 14 én reggel 4 és fél órakor, életének 55 ik évében, *Gleichenbergben* hosszas szenvedés után történt elhunytát. A kedves halott földi maradványai e hó 21-én délelőtt 10 és fél órakor fogtak az ev. ref. vallás szerint a

debreceni vasuti állomástól a *Kossuth-utcai* sírkertben örök nyugalomra helyezetteti. Debrecen, 1906. július hó 17. Bánatos testvérei: *Szentgyörgyvölgyi Szép Sándor*, *Szentgyörgyvölgyi Szép Teréz* özv. *Tóth Sándorné*, *Szentgyörgyvölgyi Szép Karolina* felső-topai *Kalicza Vilmosné*, *Szentgyörgyvölgyi Szép Mária* özv. *Szaitz Károlyné*. Áldás és béke poraira. A temetést *Dankó M. utóda Dankó Béla* tem. int. rendezzi.

— **Az egyik darabant már elment.** Gróf *Csáky Zsigmond* kormánybiztos tegnap végleg elutazott Debrecenből. Az egyik darabant tehát már nincs itt. A másik — az még mindig itt van. Pedig az is mehetne tartós kirándulásra. Gróf *Csáky* egyébként testőr lesz *Bécsben*. Odavaló azok közé a magyar nemzetet nem ismerő aulikus mágnások közé.

— **Meghaltak.** Az állami anyakönyvi hivatalban tegnap a következő halálozásokat jelentették be: *László Eszter* ev. ref. 2 éves, *Szöke Ferenc* ev. ref. 11 napos, *Gáti László* ev. ref. 2 éves, *Korom Lajos* ev. ref. 55 éves, *Mihusz Sándor* gör. kath. 24 éves, *Kalászy Ödönné* ev. ref. 34 éves, *Fazekas N. ev. ref.* halvaszületett.

— **A rendőr gyilkossá.** Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti rendőrség tegnap óta egy veszedelmes betörőt nyomoz, aki egy másik társával vendégszerepelné ment külföldre és ott agyonlőtt egy rendőrt. A lipesei rendőrigazgatóság táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy ottan kedden két budapesti származású betörő, *Becker Ferenc* asztalos és *Reck Péter* napszámos betörést akartak elkövetni, de tetten érték őket, mire elfutottak. *Becker* az üldöző rendőrökre lőtt és az egyik rendőrt hasba lőtte, úgy, hogy a szenvedett sérülésből az még aznap meghalt. Társát a rendőrök elfogták és megállapították a két betörő nationálját és azt, hogy néhány héttel ezelőtt jöttek el *Budapestről* „vendégszerepelné” és azóta már *Bécsben*, *Prágában* és *Lipcsében* követtek el betöréseket. A lipesei rendőrség *Becker* elfogatására jutalomdíjat fűzött ki.

— **Uj polgári fiúiskola.** Az *Abeles-féle* fiúinternátus polgári fiúiskolával bővül, melynek I. II. és III. osztálya már f. é. szeptemberében megnyílik. Beiratásokat naponta 11—12 fogad el az igazgatóság (Nemzetőr-u. 3.)

x **Torna szerek, gyermek hintók függő hinta ágyak, tennis rakettek és labdák** *Mentze* áruházában *Kossuth-utca 4. szám* alatt a legjobbak.

„**Hajdumegyei népbank**” *Piac-utca 26. sz.* nagytőzsde épületében, heti 50 filléres befizetésre 100 korona kölcsönt folyósít, mely után külön kamatot nem kell fizetni.

x **Papa, mama, baba, Mentze** *Kossuth-utca 4 szám*

Andrássy belügyi politikája.

A belügyminiszter beszéde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 19.

A képviselőháznak ma nagy politikai eseménye volt. A belügyi tárca tárgyalása során felállott gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter és kijelentette azokat az elveket, amelyeket ő

a belügyminiszteri székben követni fog. Andrassy Gyula gróf komoly, tartalmas egyénisége, politikai intakt volta megnyugvással töltötte a magyar közvéleményt tárcájának elvállalásakor. Most, amikor a belügyminiszter a parlament elé terjesztette belügyi politikáját, s különösen a közigazgatásban követendő magatartását, ez a megnyugvás kétszeres. Az a belügyminiszter, aki programja sarkalatos tételül a törvényhatóságok autonómiájának kiszélesítését valja, az nem reakciónárius miniszter.

Andrassy Gyula gróf mint modern politikus lépett a Ház elé. Látjuk benne a nagyszorgalmu és nagylátókörű államférfiut, akiben csak azt az egyet kárhoztatjuk, hogy a 67-es alapon áll, ami esetleg retrograd lépésekre fogja kényszeríteni. Bizunk azonban benne, hogy a politikai helyzet kívánatos, egészséges fejlődése őt is azok közé fogja vinni, akik a tiszta nemzeti alapon követelik a magyar állam kiépítését.

A képviselőház ülésének folytatását s Andrassy beszédét tudósítás nyomán a következőkben adjuk.

Nemzetiségi felszólalás.

Szünet után Vajda Sándor határozati javaslatot terjesztett be, amely szerint utasítsa a Ház a kormányt, hogy a közegészségügyet államosítsa. A javaslat szól továbbá egy egészségügyi miniszterium felállításáról, majd kiterjeszkedik az ingyenes gyógykezelésre és arra, hogy vasár- és ünnepnapokon csak korlátolt mértékben legyen szabad szeszes italokat árusítani.

Vlád Aurél beszédében a közigazgatás hibáiról és a tisztviselők erőszakoskodásáról szól.

A belügyminiszter beszéde.

Általános érdeklődés között állott fel szólásra Andrassy Gyula gróf.

Beszédét azzal kezdte, hogy részletes programot nem ad. Ellenben utal a kormány programjára, melynek az önkormányzat erőteljes fejlesztése a célja. Ez a cél lebeg előtte is. A képviselőház elé annyi alkotmánybiztosítékot hoz, amennyit az ő munkásságától elvárhatnak.

Élénk helyeslés fogadta Andrassy e kijelentését.

Majd rátér arra, hogy a legfőbb biztosíték az alkotmánynak az önkormányzatban van. Főfeladatát fogja képezni a közigazgatási bíróság kibővítése.

A közigazgatás reformja.

Ezután így folytatta Andrassy beszédét:

— A speciális magyar viszonyok következtében és a múlt tapasztalatából is látható, hogy a közigazgatás államosítása lehetetlen. Reformról lehet szó, még pedig alapos és gyökeres reformról. Ennek nincsen akadályja és ő maga sem vonakodik attól, hogy a reform teljes komplexumával foglalkozva rövidesen betérjessze a t. Ház elé. Addig azonban a közigazgatás egyes

ágaiban kíván tökéletes reformokat létesíteni. Végcélja az, hogy a közigazgatás reformálásával biztosítsa Magyarország alkotmányos szabadságát. (Zajos helyeslés.)

A főispáni állás eltörlése.

Beszéde további során a megyei és állami nyugdíjakról szólt. Ezek között viszonyosságot óhajt teremteni. A főispánok rendkívüli kivételes hatalmát meg akarja szüntetni. (zajos tetszés.)

Vlád Aurél közbe szól:

— A főispáni állást meg kell szüntetni.

Andrassy gyorsan feltalálta magát és így válaszolt Vládnak:

— Amíg a nemzetiségek ezt a káros politikát folytatjuk a főispáni állásokat megszüntetni nem lehet! Az államosításról szóló törvényt szívesen eltörlő. (taps és éljenzés).

A megyei pénztárak.

A járási bizottságok felállítását helyesli. A mi a megyei pénztárakat illeti, e kérdésben még nem kíván végleges állást foglalni. Ez ügyben az őszre nagyobb ankétet fog összehívni, a mely ezzel a kérdéssel foglalkozik. A közegészség téren sok mulasztás történt nálunk.

Ezt belátja és ezen a bajon segíteni kíván. Ennek főokát abban látja, hogy a közönség nem elég fogékony a közegészségügyi intézkedések hasznára. Az államosítást illetőleg kijelenti, hogy az nem annyira fontos minthogy mindenütt elegendő orvos álljon a rendelkezésre.

Ezért kéri a Házat, hogy a beadott indítványt vesse el. A költségvetést a Ház jóakarátába ajánlja.

Percekig tartó taps és éljenzés követte Andrassy beszédét. Az ováció lecsillapultával a Ház a költségvetés első tételét elfogadta.

Az arató sztrájk.

Ezután Kecskeméti Ferencz terjesztett elő interpellációt a békési arató sztrájk ügyében.

Darányi Ignác kijelentette, hogy a törvényt, a melynek alapján az intézkedések történtek, megváltoztatni nincs módjában.

Kijelenti, hogy a munkások sorsa szíven fekszik és helyzetükön segíteni fog.

A választ a ház tudomásul vette, mire az ülés fél négy órakor véget ért.

TAVIRATOK.

Komjáthy aradi jelöltsége.

Budapest, július 19. Komjáthy Béla aradi képviselő jelöltsége nagy visszatetszést keltett a koalíció körében azért, mert Komjáthy Béla a nemzeti küzdelem alatt állandóan a koalíció ellen foglalt állást.

Tóth János államtitkár.

Budapest, július 19. Tóth János képviselőházi háznagynak kultuszminiszteri államtitkárrá való kinevezése a hivatalos lap legközelebbi számában meg fog jelenni.

Apponyi Londonban.

Budapest, július 19. Apponyi Albert gróf kultuszminiszter ma Budapestről Eberhadra utazott. A miniszter néhány napig üdül eberhadi birtokán, ahonnan Londonba megy az interparlamentáris konferencia ülésére.

Uj belügyi államtitkárság.

Budapest, július 19. A kormány tervbe vette egy új adminisztratív belügyi államtitkárság felállítását. Erre az állásra a függetlenségi párt egyik képviselő tagját szándékozik a kormány megnyerni.

Véres sztrájk Temesváron.

Temesvár, július 19. A délmagyarországi kalapgyár munkásai napok óta sztrájkban állanak. A sztrájk miatt ma véres összetűzés volt. — A munkások megtámadták a délmagyarországi kalapgyár épületét és az ablakokat beverték. Ezután egy kalapgyár melletti villát támadtak meg és annak ablakait is beverték. A rendőrség kivonult. A kivonulásból összetűzés támadt, két rendőr és több munkás súlyosan megsebesült. A rendőrség teljesen tehetetlen a munkásokkal szemben. — Még nagy zavargások várhatók.

Öngyilkos pópa.

Károlyváros, július 19. A károlyváros—fiumei vonalon ma a gyorsvonatról egy pópa levetette magát. — A vonat megállott, de a pópa holttestét nem lehetett megtalálni, mert az egy hegyszakadékba zuhant.

Fülöp hadnagy a fogházban.

Kolozsvár, július 19. Fülöp Lajos marosvásárhelyi honvédhadnagyot — aki Oreskovics rendőrkapitányt lelőtte — ma egy tiszt kísérte Marosvásárhelyről Kolozsvárra, a kerületi fogházba.

Vizbefult aljegyző.

Titel, július 19. Kovács János titeli aljegyző ma fürdés közben a Tiszába fult.

Aranybányászok sztrájkja.

Déva, július 19. Az aranybányászok sztrájkja még egyre tart. Tizenhárom bányában akadt meg a munka. Aradról egy század katonaság érkezett a sztrájk színhelyére. A hangulat eddig még nyugodt.

Riadalom Oroszországban.

Pétervár, július 19. Az összes jelentések szerint Peterhofban nagy a rémület. A cár a maga termében sem érzi magát többé biztonságban s az összes ajtók előtt megnégyszereztek

az őrséget, melyet Trepov maga szemel ki. A hadügyminiszter tegnap fel függesztette az eddigi palotaőrséget, mely megtagadta az engedelmességet. Péterváron plakátokon lázítják fel a katonaságot, hogy nemzeti gárdát alakítsanak. A Preobratenszky ezrednek Pétervárott levő 3 zászlóalja tegnap gyűlést tartott, melyben letartóztatott társaik szabadonbocsátását és a Medvedbe száműzött zászlóaljnak Pétervárra való visszahívását s kijelentette hogy ellenkező esetben az egész ezred megfogja tagadni az engedelmességet.

Pétervár, július 19. Koszlov tábornok gyilkosa litván ember. A mérnyelő megvallotta, hogy a harci szervezetnek tagja. A harci szervezet Trepovon kívül Puliátkin herceget és a katonai bíróságok 13 tagját ítélte halálra. Az ítélet végrehajtására sorshuzás által jelölték ki a szervezet 13 tagját.

Mulatságok.

Anna bál a Konyári sóstón. A Konyári Sóstó fürdő igazgatósága július 29-én Anna bált rendez a fürdőben. A sóstói Anna bálnak mindig jó híre volt, kedves és hangulatos multság lesz ez az idei is. Az igazgatóság az Annabálra a következő meghívót küldte szét. Meghívó az 1906. évi július hó 29-én a Konyári Sóstó fürdő disztermében rendezendő tombolával egybekötött fényes nagyszabású Annabálra. Délután Kerti ünnepély. Hangverseny. Este fényes kivilágítás és tűzijáték. A tánc kezdete 8 órakor. Beléptidij: személyjegy 3 kor., családjegy (3 személyre) 6 kor. Jegyek csak a meghívó előmutatása mellett válthatók az esti pénztárnál. A beküldött jegyek a pénztárnál is megfizethetők vagy becserélhetők.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.
Budapest, 1906. július 19.

Jegyzések 50 kgrammonként szólnak. Készárú vátozatlan, határidők engedők

1906. októberi buza	7 51.-52
1907. áprilisi buza	7 81.-82
októberi rozs	6 41.-42
1906. áprilisi rozs	6 61.-62
októberi zab	6 56.-57
áprilisi zab	6 75.-76
1907. májusi tengeri	5 42.-43
1906. júliusi	6 32.-33
1906. aug.	6 42.-43
szepetemberi	6 52.-53
1906. augusztusi repce	15 20.-30

REGENY-CSARNOK.

A Bandita.

92

Figyelemre is alig méltatá a pompásan kifaragott óriási oszlopot, mely most a spanyolok gondatlansága miatt, egy nem igen látogatott muzeum szegletében porladozik, míg a mórok korában a palota földszét képezé, s tul emelkedve a cédrusfából készült erkélyen és aranyozott eserepes tetőn, uralkodni látszott narancs-sárga és halványpiros tornyával a vidék fölött.

Az előszobából az ugynevezett bárkából, mely meg is volt rakva művészi kezek

által esetelt festmények és metszetekkel, — a követek termébe lépett.

Sebesen haladt át a most is királynék főudvarának nevezett pavillonon, melynek ablakaiból gyönyörű kilátás nyílt az oleanderekkel buján tenyésző síkságra, és a Lindacaja kert, meg a szultánnő fürdője mellett elhaladva, végre az oroszánudvarba vezetett, hol a király várakozott reá.

Az oroszánudvar 120 láb hosszú, s 73 láb széles négyszög, körítve 128 fehér márvány szoborral.

Huszonnyolc láb magas erkély futja körül e térséget, melynek közepén a híres oroszánkut emelkedik.

E kut most sátorra lőn átváltoztatva, átfutva veres-fekete és sárga csikoktól, Spanyolhon és Ausztria színeitől.

A minden irányban kristály vizsugárt lövelő kut az étterem felfrissítésére szolgált, mert a király s Andalusia ricos hembres-eire már föl volt terítve.

A vendégek föl s alá jártak, maga a király egy aranyozott oroszán fejéhez támaszkodva első ügyérét gróf Chievrest hallgatta, s a gránitban pirosuló foltokat vizsgálhatta, melyekről azt állítják, hogy a Zegrístől törbe csalt 36 Abencerrage lebárdolt fejének véreseppjei.

Folytatjuk.

Kossuth-szájviz

megszüntet minden fogfájást, a száznak kellemes ízt kölcsönöz s a fogak romlását megakadályozza. ~

Egy üveg 70 fillér.

Egyedül kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8.

„Arany egyszarvu“ gyógyszer-tár.

8095 — 1906.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező s a debreczeni 9216 sz. tjkvben A + 198. 199. 200. rsz. 5652/b—1/a/1/a, 5752/a—2 és 5652/a—1. hrsz. a. foglalt Homokkert I. járás 24. sorsz. (Bornyász-féle) szőlőföld a rajta levő épületekkel együtt nyilvános árverésen a legtöbb vételárösszeget ígérőnek el fog adatni.

Az árverés **f. 1906. évi Augusztus hó 1-ső napján** a városháza közgyűlési termében fog megtartatni.

Kikiáltási ár 6795 korona, mely összegnek 10%-a árverelő által készpénzben, vagy elfogadható értékben az árverési bizottság kezébe leteendő.

Árverelni szándékozók részletes árverési feltételeket városi számvevői hivatalunknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1906. Július hó 25-én.

A városi tanács.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye.

Kész fehéreneműek,

vászon, chiffon,

paplan, matracz.

Fürdő cikkek

óriási raktára.

Kölcsönök

a legkedvezőbb feltételek mellett folyósít a

Központi Bank

mint szövetkezet

Debreczen, Piacz-utca 65. szám

Egy törzsbetét 50 fillér. Minden törzsbetét 100 korona hitelre jogosít.

Négyéves évtársulat.

Parcellázási kölcsönök heti törlesztésre.

Napernyők

használatá legjobb védelem

a hőség ellen.

Remek választék található a legújabb divatu ernyőárúkbán

Merkler Soma

első debreczeni ernyőgyárában.

Augusztus 1 én leendő helyiség-változtatásom miatt a raktáron levő ernyőimet bámulatos olesó árszabás mellett árusítom.

Tenyésztojás

fajtiszta Plymouth-Rock egészen friss

darabja 50 fillér. Kapható

EHRENTHEIL MARGIT

baromfiudvar,

BUDAPEST, III. Repkény-utca 20. sz.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 8 fillér. — Vidéki tudakozásnál tessék válaszlevelet csatolni.

Uzlethelyiség szép berendezéssel azonnal kiadó Piacz u. 75.

Használt, de jó karban lévő zongora olcsón eladó. Czim Sziv-uteza 10.

Óvadékképes pénzbeszedőt a helyi piacra azonnali belépésre felvesszünk. Schweitzer Testvérek, Piacz-uteza 56.

Fiatallal segéd felvétetik Nagel Albert rőfös és fűszer üzletében Bárádon, ugyanott egy tanuló is felvétetik teljes ellátásra. Értekezhetni Bányai Józsefnél is Piacz-uteza 43. sz.

Kitűnő minőségű faj borok Szabó Gyula-féle Asztali 1 liter 35 kr. Ezerjő 1 liter 38 kr. Magyarádi óbor 1 liter 40 kr. Szegszárdi veres 1 liter 48 kr. A borok feltétlen tisztaságáért kezeskedem. Kontsek Gézánál Debreczen, Kossuth-uteza.

Csizmadiá tanoncokat napibér mellett szegődtetünk. Csizmadiák termelő és áru-csarnoka Margit fürdő-telep.

Két utcás szoba (külön lakosztály) a főtéren közelében augusztus 1-től kereskedelmi irodának kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Kaptákat készen raktáron tartanak és minták után megrendelésre készítünk. Csizmadiák termelő és áru-csarnoka Margit fürdő-telep.

Használt bútorokat elad és vesz Kónya József asztalos Pacsirta-u. 8.

Fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Káryalasztó intézet Debreczenben. A kávé-és urak, egyletek, kaszinók, körök szives figyelmét felhívom, hogy rövidesen egy elsőrendű kártya tisztító intézetet nyitok, Kérem az illető érdekeltek szives támogatását. Budapest, 1906. Juli 18. Schreiber Jakab.

2-4 középiskolai osztályt végzett jó családból való fiú kereskedő tanulóknak felvétetik Slahta János fűszer- és vas üzletében H-Nánáson.

Moly-kár elleni megóvás. Nyári megőrzés végett elfogadok prémezett női és férfi ruhadarabokat, valamint értékesebb szőnyegeket is Külön e célra berendezett raktárhelyiség. Gondos kezelés. Tóth Ferencz férfi ruha és szücs áruk raktára Debreczenben.

Bor. Saját termésű kitűnő Ezerjő és Risling borok hordószámra eladók Poroszlai Lászlónál Hunyadi-u. 3 sz.

Teljes ellátást keres intelligens fiatalember. Cim a kiadóhivatalban.

Rugyanta bélyegzők legolcsóbban megrendelhetők Hoffmann és Kronovitznál, hol óriási választék áll rendelkezésre.

Hegedű tanórákat a legtökéletesebb kiképzésig ad egy képzett zenetanító, ki a színházi zenekar tagja. Czim a kiadóhivatalban.

Üzleti könyveket csakis Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-uteza 49. sz. a. lehet olcsón vásárolni.

Vasesztergályos és géplakatos tanoncok gépműhelybe felvétetnek Deák Ferencz-uteza 22.

A Debreczenben Varga uteza 48. és Homokkert-uteza 109. számok alatt lévő sarok ház, melyben jelenleg a gyógyszerár van, szabad kézből eladó. Bővebb értesítést nyerhetni Dr. Popper Mór ügyvédi irodájában Piacz uteza 69. szám alatt.

Kopirprés igen jókarban olcsón eladó. Czim a kiadóban.

Birtokrendezés,

parcellázás, tagosítás, mérnöki munkálatának keresztülvitelét és minden e körbe vágó munkálatot elvállal

Nagy és Kandell

okleveles mérnökök

műszaki és építési irodája
DEBRECZEN,

→ Hunyadi-uteza 17. sz. ←

Legjobb bajuszsodró a híres DEBRECZENI „GZIVIS“ bajuszpedró

mely nem tép, de jól összetartja és nőlteti a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.
Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő
gyógyszertára a „Kigyó“-hoz DEBRECZENBEN.

Világszerte híres a borszéki gyógy-borviz.

A „**Főkuti**“ gyógy-borviz a legkellemesebb italu, legszénsavasabb üdítő ásványviz, ugy magában mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.

A „**Kossuth-kuti**“ gyógy-borviz kitűnő összetételű alkalikus vasas savanyúviz, gazdag vas és mész tartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénység minden neménél, továbbá az angol görvély kóroknál.

A „**Boldizsár-kuti**“ gyógy-borviz nemcsak kiválóan üdítő élvezeti viz de kitűnő sikerrel használhatik a vese, húgy nyalog és kőszvény bántalmak ellen, a légző és emésztőszervek hurutainál vizeleti nehézségeknél, megakadályozza a húgyhomok lerakódását.

Nagy lítium tartalmu. Hug. hajtó hatásu. Szénsav dús. Csira (bacillus) mentes.

Borszéki gyógyfürdő.

A ki sulyt helyez arra, hogy egészsége, ifjai frissesége megmaradjon, az jőjjön Borszékre a gé-zségének, újjászületésének a forrásaihoz

Gyógyító tényezők Borszéken: Magas fekvés (900 méter magasan fekszik fenyőerdőben). Tiszta, portól mentes levegő. Szénsavban gazdag vasas ivóforrások. Szénsavval telített hideg lobogó-fürdők kitűnő vasas lápfürdők, melegített szénsavas kádfürdők, hideg vízzel gyógyító intézet, masszázs, villamosítás, tej- és savókúra, terainkúra, Villamvilágítás.

Prospektusokkal, felvilágosítással szivesen szolgál a fürdőigazgatóság Borszék (Csikmege)

Naponta Dédáról—Borszékre kényelmes gyorskocsijárat. Utazás 6 óra. **Automobil járat.**

Kapható Debreczenben: Klein Ignácz fűszernagykereskedő urnál, továbbá minden nagyobb fűszer üzletben, nevezetesebb szálló-, kávéház- és vendéglőben.

Utolsó-vasut állomás Déda. Posta, távirtda és telefon helyben.

Előjegyezhetni: gyorskocsi Déda gyorskocsi állomás. Automobilra: Igazgatóság Borszék.

Képviselőt és bizalmas raktár: **BÉSZLER és DÁVID** uraknál Debreczen.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.